

RAPORT FINAL

științific și tehnic al proiectului de colaborare româno – ungară pentru perioada 2008 - 2009

- **Titlul proiectului^a:** Evaluarea diversității și colectarea resurselor genetice vegetale în zona de nord și est a Munților Carpați și în regiunea Békés”
- **Nr. contractului:** 10/30.05.2008
- **Anul finalizării:** 2009
- **Durata proiectului:** 18 luni
- **Partener român^b:** Director Silvia Străjeru
Banca de Resurse Genetice Vegetale Suceava,
- **Director de proiect^c:** Silvia Străjeru
- **Partener străin^d:** Director Zsafia Hock
Centrul de Cercetări Agrobotanice din Tápiószele, Ungaria,
- **Obiective generale urmărite**

Principalele obiective ale acestui proiect au fost legate de explorarea, inventarierea și colectarea populațiilor locale, a materialului puțin cultivat, intrat în zona de risc, dar și a speciilor din flora spontană și a rudelor sălbatice ale plantelor de cultură.

Îmbunătățirea activității de strângere a informațiilor privitoare la populațiile locale, la modul de folosire și a altor caracteristici speciale, comunicarea reală cu fermierii din diferite localități au fost alte obiective urmărite atât de reprezentanții maghiari cât și de cei români, ca experți în domeniul resurselor genetice vegetale

- **Descrierea științifică și tehnică a rezultatelor și gradul de realizare a obiectivelor**

Ambele instituții implicate în implementarea proiectului sunt coordonatorii Programelor Naționale de Resurse Genetice Vegetale, fiind responsabile de conservarea *ex situ* și *in situ* a patrimoniului genetic național, în special a formelor vegetale tradiționale, care sunt

cel mai expuse fenomenului de eroziune genetică. Explorarea și colectarea germoplasmei locale existente în anumite areale de pe teritoriul celor două țări, reprezintă o prioritate a programelor specifice domeniului.

În conformitate cu planul de realizare a proiectului, din formularul de mobilitate, în perioada celor 18 luni în care s-a desfășurat activitatea, au fost organizate câte trei expediții pe teritoriul fiecărei țări participante. La aceste acțiuni au luat parte câte doi cercetători, probele colectate fiind înregistrate în comun și împărțite în mod egal, în vederea îndeplinirii principalului obiectiv al fazei de execuție, respectiv îmbogățirea colecțiilor cu materiale originale din zonele explorate.

- **Vizite de lucru efectuate pe durata proiectului bilateral:**

Tabelul 1. Zone de explorare și colectare din Ungaria și România

Nr. expediție	Zona explorată	Nr. localități	Perioada de desfășurare
1	Regiunea Békés Marea câmpie de Sud a Ungariei	10	14 – 18 iulie 2008
2	Podișul Sucevei <ul style="list-style-type: none"> • Rezervația botanică Ponoare • Rezervația botanică Frumoasa Subcarpații Neamțului • Parcul Național Vânători Neamț Câmpia Moldovei 	5	11 – 15 august 2008
3	Regiunile Heves - Szolnok <ul style="list-style-type: none"> • zona Szentlőrincata • Muntii Matra • zona Farnos • Palatos • Ocsod-Kunszentmarton 	7	8-12 septembrie 2008
4	<ul style="list-style-type: none"> • Depresiunea Giurgeului 	11	20 – 24 octombrie 2008

5	<ul style="list-style-type: none"> Fânețele seculare de la Ponoare Fânețele seculare de la Calafindești Pădurea Zamostea – Iuncă Valea Râului Suceava Valea râului Siret 	5	10 – 18 iunie 2009
6	<p>Regiunea Békés</p> <ul style="list-style-type: none"> Marea câmpie de Sud a Ungariei Regiunea Tapio Marea câmpie a Ungariei partea centrală 	4	16 – 23 iulie 2009

O imagine de ansamblu a rezultatelor celor șase expediții, cu privire la numărul de probe și numărul speciilor inventariate, este prezentată în figura nr. 3

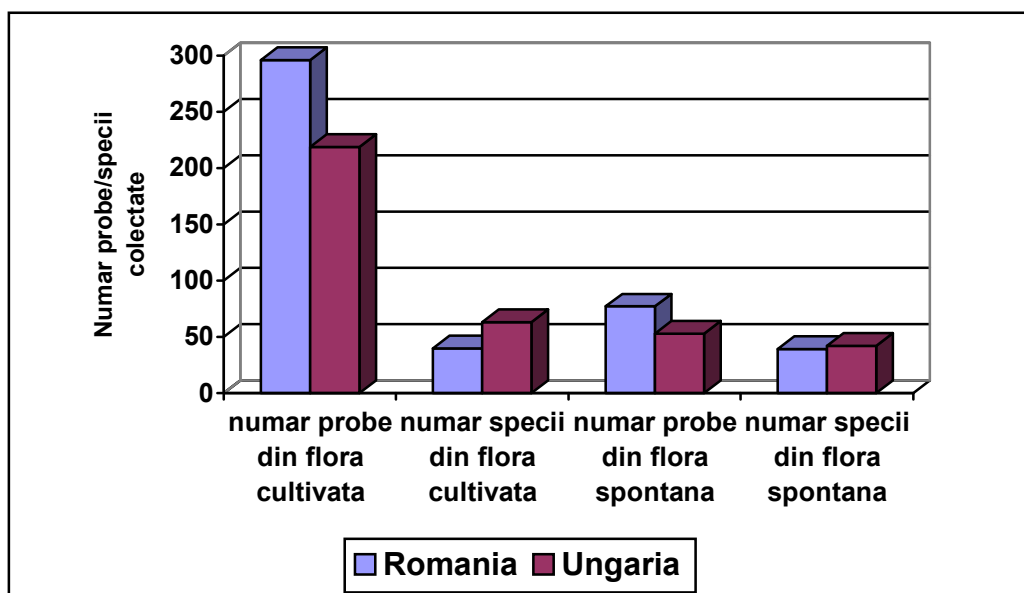

Fig. 4. Numărul de probe și de specii colectate în cursul expedițiilor din anii 2008 - 2009

În vederea obținerii stocurilor necesare introducerii în colecțiile activă și de bază, toate eșantioanele colectate vor intra într-un proces de multiplicare.

Precizăm că activitatea de colectare propriu zisă a fost dublată și de notarea unor informații locale referitoare la: sistemul agricol utilizat, metode și criteriile de selectare a

materialului reproductiv, tehnici de uscare și conservare, precum și informații socio-economice (vârsta, ocupație, sursele de existență etc.).

Ca o concluzie generală, se poate afirma că fenomenul de eroziune genetică a acționat în ultimii ani, ceea ce a dus la eliminarea totală a unor specii precum inul și cânepa, sau la reducerea numărului de populații locale cultivate precum și la micșorarea suprafețelor ocupate de aceste forme tradiționale. Ca numitor comun al localităților explorate se constată că doar persoanele vârstnice mai cultivă aceste varietăți locale, tinerii renunțând la agricultură sau preferând în cultură soiuri sau hibrizi obținuți prin ameliorare științifică.

- **Posibilități de valorificare economică a rezultatelor obținute:**

Ca rezultat al acțiunii de colectare, colecțiile de resurse genetice ale celor două țări s-au îmbogățit cu vechi și valoroase cultivare tradiționale, populații locale și material autohton, care vor constitui o bază pentru ameliorare, acestea fiind purtătoare ale unor însușiri de rezistență la factorii de stres biotic și abiotic.

Evaluarea rezervelor de resurse genetice ale diferitelor plante cultivate sau ale rudelor lor sălbatice, aflate încă în cultură pe teritoriul României și Ungariei, în vederea conservării lor ex situ, constituie premiza valorificării lor în cadrul altor proiecte privind calitatea materialului biologic.

Prezervarea unei cât mai largi diversități inter și intra-specifice, la plantele de cultură importante pentru agricultura țărilor participante la proiect și a rudelor lor sălbatice, cu deosebire a materialului genetic indigen trebuie să constituie o îndatorire de bază a fiecărei națiuni iar reunirea probelor în bănci de gene sau în colecții specializate, bine documentate, va permite lărgirea bazei genetice, dând posibilitatea amelioratorilor să răspundă noilor provocări ale mileniului III.